

7.17 KÄSITYÖ

Käsityön opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaan käsityötaitoa niin, että hänen itsetuntonsa sen varassa kasvaa ja hän kokee iloa ja tyydytystä työstään. Lisäksi hänen vastuuntuntonsa työstä ja materiaalin käytöstä lisääntyy ja hän oppii arvostamaan työn ja materiaalin laatua ja suhtautumaan arvioiden ja kriittisesti sekä omiin valintoihinsa että tarjolla oleviin virikkeisiin, tuotteisiin ja palveluihin.

Opetus toteutetaan oppilaan kehitysvaihetta vastaavin aihepiirein ja projektein kokeillen, tutkien ja keksien. Käsityön opetuksen tehtävänä on ohjata oppilasta suunnitelmalliseen, pitkäjänteiseen ja itsenäiseen työntekoon, kehittää luovuutta, esteettisiä, teknisiä ja psyykkis-motorisia kykyjä, ongelmanratkaisutaitoja sekä ymmärrystä teknologian arkipäivän ilmiöistä. Oppilasta johdatetaan tutustumaan suomalaiseen ja myös muiden kansojen käsityön kulttuuriperinteeseen.

VUOSILUOKAT 7–9

Käsityön opetuksen ydintehtävänä vuosiluokilla 7–9 on syventää ja kartuttaa oppilaan käsityötietoja ja -taitoja siten, että hän kykenee entistä itsenäisemmin tekemään tarkoituksenmukaisia materiaali-, työtapaj- ja työvälinevalintoja käsityöprosessin eri vaiheissa. Häntä rohkaistaan luovaan suunnitteluun ja itseohjautuvaan työskentelyyn sekä ohjataan arvostamaan työn ja materiaalin laatua. Oppilaiden yhteistyötaitoja kehitetään toteuttamalla yhteishankkeita oppilasryhmissä eri oppiaineitten ja paikkakunnan työ-, tuotanto- ja kulttuurielämän edustajien kanssa. Opetus käsittää kaikille oppilaille yhteisesti sekä teknisen työn että tekstiilityön sisältöjä, minkä lisäksi oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus painottua käsityöopinnoissaan kiinnostuksensa ja taipumustensa mukaan joko tekniseen työhön tai tekstiilityöhön. Pakollinen 3 vuosiviikkotunnin oppimäärä opiskellaan 7. luokalla ja kahden vuosiviikkotunnin valinnainen oppimäärä 8. ja 9. luokalla. 7. luokalla kaikki oppilaat osallistuvat sekä tekstiilitöihin että teknisiin töihin yhden jakson ajan. Valinnaiseen käsityöhön 8. ja 9. luokan sisältyy myös jakso sekä teknisessä työssä että tekstiilityössä.

TAVOITTEET

Vuosiluokkien 1–6 tavoitteita käsitellään syvällisemmin, ja lisäksi oppilas

- oppii suunnittelemaan ja valmistamaan laadukkaita, tarkoituksenmukaisia ja esteettisiä tuotteita sekä ottamaan työskentelyssään huomioon myös eettiset, ekologiset ja taloudelliset arvot
- perehtyy suomalaiseen ja soveltuvien osin myös muiden kansojen muotoilu-, käsityö- ja teknologiakulttuuriin saaden siten aineista oman identiteettinsä rakentamiseen ja omaan suunnittelutyöhönsä
- perehtyy perinteiseen ja nykyaikaiseen teknologiaan liittyviin tietoihin ja taitoihin, joita voi soveltaa arkielämässä, jatko-opinnoissa, tulevaisuustyötehtävissä ja harrastuksissa
- oppii arvostamaan ja tarkastelemaan kriittisesti omaa ja muiden työtä sekä etsimään luovia ratkaisuja havaitsemiinsa ongelmiin itsenäisesti ja yhteistyössä muiden kanssa käyttäen apunaan erilaisia tietolähteitä
- oppii ottamaan kantaa teknologian kehittymiseen ja sen merkitykseen ihmisten, yhteiskunnan ja luonnon hyvinvoinnissa
- oppii ymmärtämään yritystoimintaa ja teollisia tuotantoprosesseja.

KESKEISET SISÄLLÖT

Käsityön yleiset sisällöt

- tuote- ja prosessi-ideointi
- muodot, sommittelu ja värit
- materiaali- ja kuluttajatietous
- tarkoituksenmukainen materiaalien käyttö

- erilaiset työjärjestykset ja työohjeet
- käsityössä esiintyvien ongelmien ja sovellusten yhteys muihin oppiaineisiin, muun muassa kuvataiteeseen, luonnontieteisiin ja matematiikkaan
- erilaisia suunnitelmien ja tuotosten kuvaus-, raportointi- ja dokumentointitekniikoita
- tietoa ja elämyksiä suomalaisesta, erityisesti oman paikkakunnan, kulttuurista, perinteestä ja muotoilusta sekä vaikutteita muista kulttuureista
- oman paikkakunnan tuotantoelämään ja yrittäjyyteen tutustuminen
- oman työskentelyn ja sen tulosten arviointi sekä osallistuminen myös toisten töiden yhteiseen tarkasteluun
- osallistuminen koulun yhteisten tilaisuuksien valmisteluun

Teknisen työn sisällöt

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

- tekninen piirtäminen, mallintaminen ja tietotekniikan sovelluksia suunnittelussa
- erilaisten materiaalien tarkoituksenmukainen ja luova käyttö eri käyttötarkoituksissa ja eri tekniikoin
- rakennettu ympäristö ja erilaiset tuotteet sekä niiden sisältämä symbolinen merkitys eli viesti
- erilaisten laitteiden toimintaperiaatteita, rakenteita, teknologisia käsitteitä ja järjestelmiä sekä niiden sovelluksia

Valmistaminen

- teknisessä työssä tarvittavat käsityövälineet ja koneet sekä niiden taitava ja turvallinen käyttö
- teknisen työn eri materiaaleja ja valmistustekniikoita sekä niiden luova valinta, yhdistäminen ja työstäminen
- monipuolista laiterakentelua
- kodin ja vapaa-ajan välineiden huolto, kunnostus ja kierrätys

7. luokka

Puutyöt: Opitaan puun koneellista työstöä: vannesahaus, tasohöyläys, oikohöyläys ja sorvaus. Harjoitellaan käsityötapoja, pintakäsittelyä, työvälineiden teroitusta, kunnostusta ja huoltoa. Valmistellaan opittuja työtapoja hyväksikäyttäen esim. hyllykkö.

Metallityöt: Opitaan metallin koneellista työstöä, poraus, hionta, sekä hitsaustekniikoita. Harjoitellaan käsityötapoja, materiaalituntemusta ja pintakäsittelyä. Valmistetaan opittuja työtapoja käyttäen esim. minikoripalloteline.

Tekstiilityön sisällöt

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

- tekstiili- ja muotihistoriaa soveltuvien osien kodin tekstiilejä ja vaatetusta koskevien aihepiirien yhteydessä
- sisustustekstiilien, vaatteiden ja tekstiilitaitteen symbolinen merkitys eli viesti
- tietoteknisiä sovelluksia ja uusi teknologia suunnittelun apuvälineinä
- tekstiilituotteiden kolmiulotteisen muodon konstruointi, esimerkiksi kaavoituksen perusteita
- tekstiilimateriaalien tarkoituksenmukainen ja luova käyttö eri käyttötarkoituksissa ja eri tekniikoin

Valmistaminen

- tekstiilityön perinteisiä ja moderneja työvälineitä ja koneita, niiden oikea valinta käyttökohteeseen, toimintaperiaatteet, turvallinen käyttö sekä huolto
- tekstiilityön eri materiaaleja ja valmistustekniikoita sekä niiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen luovasti
- tekstiilituotteiden hoito ja huolto sekä kierrätys

7. luokka

- ompelukoneen ja saumurin sujuva käyttö, työturvallisuuden ja ergonomian painottaminen
- persoonallisen vaatteiden suunnittelu ja toteuttaminen: esim. housut, shortsit, hame, paita
- tutustuminen yleisimpiin tekstiilimateriaaleihin, tekstiilien hoitoon, huoltoon ja kierrätysmahdollisuuksiin
- käytössä olleen vaatteiden korjaus tai muodistus
- neuletyön valmistaminen: esim. sukat, lapaset, sormikkaat, säärystimet
- kirjonta- ja virkkaustekniikoihin tutustuminen ja työn toteuttaminen oppilaan valitsemalla tekniikalla
- paikalliseen käsityöperinteeseen tutustuminen

7. luokan arvioinnin kriteerit arvosanalle 8

- osaa toimia ohjeiden mukaan ja osaa etsiä ja soveltaa tietoa
- työskentely useimmiten sujuvaa
- pyrkii ottamaan muut huomioon
- muodostaa realistisen kuvan taidoistaan ja kehittymismahdollisuuksistaan

7. luokan arvioinnin kriteerit arvosanalle 5

- pyrkii tavoitteiden saavuttamiseen, vaikka pystyykin osoittamaan vain jossain määrin kriteerien edellyttämää osaamista
- hallitsee perustyötavat, mutta yksilöllinen työskentely vaatii jatkuvaa ohjaamista

Tekninen työ

8. luokka

Puun ja metallin perustyötapojen kertausta työturvallisuutta painottaen. Esineen suunnittelua ja valmistusta.

9. luokka

Puun ja metallin työstötekniikoiden syventäminen, esineen suunnittelua hahmotelmasta tekniseen piirustukseen, työn valmistus suunniteltuja tekniikoita käyttäen.

Kone ja sähköoppi: esim. mopon, venemoottorin sekä kodinkoneiden rakenne ja huolto.

Tekstiilityö

8.luokka

- aikaisempaa tiedon ja taidon tasoa syvennetään ja laajennetaan
- kodin käyttö- ja/tai koristetekstiilin valmistaminen oppilaan valitsemalla tekniikalla
- erilaisiin kankaan kuviointitekniikoihin ja kankaankudontaan tutustuminen
- itselleen mieluisan vaateen suunnittelu ja valmistaminen
- mahdollisuus tutustua myös muihin käsityötekniikoihin, kuten esim. huovutukseen, silkkimaalaukseen, nypläykseen

9. luokka

- persoonallisen ja käyttötarkoituksenmukaisen asukokonaisuuden suunnittelu ja toteuttaminen
- pukeutumisen eri aikakausiin sekä pukeutumiskulttuureihin tutustuminen puhuhistorian kautta
- suomalaiseen ja eurooppalaiseen tekstiilitaiteeseen tutustuminen
- käsityöalan yrityksiin ja alan jatkokoulutusmahdollisuuksiin tutustuminen

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

Oppilas

- havaitsee myös itsenäisesti ongelmia, kehittää luovasti ideoita ja suunnittelee ohjatusti tuotteita, joissa on pyritty ottamaan huomioon käytettävissä oleva aika, välineet, materiaalit, tuotteiden esteettisyys, ekologisuus, kestävyys, taloudellisuus ja tarkoituksenmukaisuus
- ymmärtää suunnittelemansa tuotteet myös viestiksi ympäristölle
- dokumentoi suunnitelman esimerkiksi kuvallisesti, sanallisesti, näyttein, pienoismallin avulla tai muulla tavoin siten, että siitä käy ilmi, millainen idea on ja millä tavoin se on tarkoitus valmistaa
- osaa ohjatusti käyttää suunnittelussaan aineksia suomalaisesta ja muiden kansojen muotoilu-, käsityö- ja teknologiakulttuurista.

Valmistaminen

Oppilas

- työskentelee tarkoituksenmukaisesti ja huolellisesti työturvallisuusohjeita noudattaen sekä huolehtii työympäristönsä järjestyksestä ja viihtyisyydestä
- hallitsee perustekniikoita siten, että tuotteesta tulee tarkoituksenmukainen, viimeistelty, ekologinen ja esteettinen
- osaa työskennellä tavoitteisesti yksin tai tiimeissä
- osaa ohjatusti käyttää työssään kehittyntä teknologiaa ja ymmärtää teknologian käsitteitä, järjestelmiä ja niiden sovelluksia
- osaa soveltaa muissa oppiaineissa oppimaansa tietoa ja taitoa.

Itsearviointi ja prosessin pohdinta

Oppilas

- kykenee ohjatusti tarkastelemaan omaa työskentelyään ja oppimistaan
- havaitsee vahvuuksia ja heikkouksia prosessissa ja tuloksissa
- osoittaa arvioinnissa kritiikinsietokykyä ja haluaa suunnata toimintaansa palautteen mukaisesti
- arvioi ideoitaan ja tuotteitaan esteettisin, taloudellisin, ekologisista ja tarkoituksenmukaisuuskriteerein

- ymmärtää teknologian, kulttuurin, yhteiskunnan ja luonnon välisiä riippuvuuksia
- muodostaa realistisen kuvan taidoistaan ja kehittymismahdollisuuksistaan.